

מסורת הש"ס

א) [עין מוס' יבמות סג. ד"ה זכין:] ב) [מעטת כהה, ג) [פ"י כשכחה לקטת חס השור גדול אם יש לו כנס גדולה כו עיין ערוך בערך כרס א"ל, ד) [שבת כח:] ע"ז ת. ט. ע"ש, ה) [ע"ז ת. ט.] ו' ר"ה י"א, ו) [ע"ז לדעתך, ח) [שם א"ת למינו, ט) [ע"ז א"ת ד"ה מקרין מרמי, י) [וה לשון הערוך בערך צ"א] כל מעשה בראשית לקומתו נבראו לנציון נבראו פירוש לקומתו גדולים מלאים א"ת קטנים שרביין לגדל לעמם נבראו ולא כדעת התיקנות ופי' לנציון לשון יופי כמו לצב כ"ר, כ) [ביתר לשמחת מורה, ל) [ע"ז וטר ההפך, מ) [וה מוס' יבמות שם שכתבו כסס פסיקתא שמונה שנות וי"ג, נ) [ע"ז כע"ז ש"ס א"ת כספא שיכילתו א"ת ה"ל"ה דף מו: דפוס א"ת ד"ה הכלל העולה, ס) [ע"ז א"ת, ט) [לקמן פ"ג].

אלו טרפות פרק שלישי חולין

ס.

עין משפט
נר מצוה

רגג א מיי פ"א מהל' כלאים הלכה ה סגמ לאון רעט טושיע י"ד סי' ר"ה סעף ג.

תורה אור השלם

- 1. המקרה בפנים עליוהיו השם עבים רבובו המהלך על כפי רוח: תהלים קפ"ג. 2. ויתביט לך משרו פר מקרן מפרים: תהלים סט לב וכל צאנו: 3. ויכלו השמים והארץ בראשית ב א. 4. וידו בבוד ל לעולם ימשח ב' במעשי: תהלים קד לא. 5. ויאמר אלהים תרשא הארץ וישא עשב מוריע ויב' עץ פרי עשה פרי למנו אשר ירועו בו על הארץ ויחיי בו: בראשית א יא

לעני רש"י

- דיושולטיר"ש [דישולטיר"ש]. ספלה [מתקן להתרת קפיות]. שש"ש [אישקנאי"ש]. דוללות. דישבויר"ד [דישבויר"ד]. לסתור.

רבינו גרשום

ובצבות ליה לחמא. כלומר בעינא ליה ליה כיה: פוק צבית. כלומר יהיה לו הכירה אגודה דימא: כנושא. כלומר מכבדי רחבה ויולחיא מולפני הרחבה הרוח והגשמים: מסתורית. אשדויל בלעז: וסתר ורולאי. כל"י עושה בה מלאכה: כרסתן ופרסתן. כלומר סימנין של שור כרסו גדול ופרסתו גדולות: מאי נפקא מינה למקח וממכר. כלומר מי שפוק שור לחברו כרסתן ופרסתן איבעי ליה למיחב: מסייע ליה ליהב"ל. כלומר מה דאמר רב יהודה שור שהקריב אדם הראשון קרנותיו וקודמות לפרסתו מסייע ליה ליהב"ל דאמר כל מעשה בראשית בקומתן נבראו כל מה שנתיד להיות לו לאחר זמן תחלה [הראש] וכשנברא הראשון היו קרנים בראש ואח"כ נבראו הפרסות: לביבונם נבראו. כלומר הקב"ה שאל להם צדקתם שאברא אתכם: לדעתן נבראו. בכלל

בהדי יומא. נגד השמש: דאליציה ליה נהמא. חתקן לו סעודה: לגינא דרבינא. על שפת נהר ששמו רבינא: דרביה עלמא. להתקנן חס חילותיו והוא נמכוין למקום שמהא רוח שולטת בו: כנשיה לומא. טאיטו לים: כנושא. מכבדי חס חילותיו וכבר הם כלו ללכול כל זה: אי הכי. דנפיש חילותיו כ"כ לא מלינא: מספוריתא. דיושולטיר"ש בלע"ז: דולוי. אשקני"ש. וסימן זה היה למאורעים: ספר דולני. דישבויר"ד: משקל לא שקיל הטובה משנתנה: שור. דרכו להיות או כרסתן ופרסתן צעל כרס רחבה ופרסות רחבות: גגושיה. ונבו: שור שהקריב אדם הראשון. כדאמרין בלפני ארדיהן במסכת ע"ז (דף ט:).

חוינא ליה אול אוקמיה להדי יומא בתקופת תמוז א"ל איסתכל ביה א"ל לא מצינא א"ל יומא דחד משמשי דקיימי קמי דקודשא בריך הוא אמרת לא מצינא לאיסתכלא ביה שכינה לא כל שכן אמר ליה קיסר לרבי יהושע בן חנניה בעינא דאיצבת ליה נהמא לאלהיכו אמר ליה לא מצית אמאי נפיש חילותיה א"ל איברא אמר ליה פוק צבית לגינא דרבינא דרויחא עלמא מרח שיתא ירחי קיינא אתא זיקא כנשיה לימא מרח שיתא ירחי דסיתוא אתא מיטרא טבעיה בימא א"ל מאי האי אמר ליה הני כנושאי זולחאי דאתו קמיה א"ל אי הכי לא מצינא א"ל בת קיסר לר' יהושע בן חנניה אלהיכון נגרא הוא דכתיב י המקרה במים עליותיו אימא ליה דנעביד לי חדא מסתוריתא אמר לחיי בעא רחמי עלה ואינגעה אותבה בשוקא דרומי ויהבי לה מסתוריתא דהו נהיגי דכל דמנגע ברומי יהבו ליה מסתוריתא ויתבי בשוקא וסתר דוללי כי היכי דליחזו אינישו וליבעי רחמי עליה יומא חד הוה קא חליף התם הות יתבא וסתר^א דוללי בשוקא דרומאי אמר לה שפירתא מסתוריתא דיהב לך אלהי אמרה ליה אימא ליה לאלהיך לשקול מאי דיהב לי אמר לה אלהא דידן מיהב יהיב משקל לא שקיל אמר רב יהודה שור כרסתן ופרסתן רב רישיה ורב גגותיה וחילופא בחמרא למאי נפקא מינה^א למקח וממכר ואמר רב יהודה^ב שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו שנאמר ותמיטב לה^א משור פר מקרין מפרים מקרין תרתי משמע אמר רב נחמן מקרן כתיב ואמר רב יהודה שור שהקריב אדם הראשון קרניו קודמות לפרסתו שנאמר ותמיטב לה^א משור פר מקרין מפרים מקרין ברישא והדר מפרים מסייע ליה לר' יהושע בן לוי^א דאמר ריב"ל כל מעשה בראשית בקומתן נבראו

זה מטטרון כמו שיקד הפייט^א תקיף מטטרון^ב שנהפך לאש מצטר ואומר דהוא שר העולם כמו שיקד הפייט שר המשרת נער נקרא הוא מטטרון הנכבד העולה ואמרין צפרק קמא דיבמות (דף טו: וס) נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי פסוק זה שר העולם אמרו^ג וקשה מכאן דמשמע דשר העולם היה בשעת ימי בראשית ושמא אגדות הם שחלוקות זו על זו ומי שסובר דמטטרון הוא שר העולם לית ליה דחונן זה מטטרון ח"י מה שקרא הפייט למטטרון נער לא בשביל הפסוק של נער הייתי אלא לפי שכתוב צפרק^א ויוסיפון^ב דלמטטרון יש לו^ג טעם שמות וחסיד נער וגם מלינו דנער שם מלאך הוא כדכתיב (ויכיה ג) רון אל הנער הלז: הרביב שני דשאין זה ע"ג גב זה מהו. ואם תאמר מתניתין היא במסכת כלאים צפרק קמא (מסנה י) אין נועטין אילן צאילן ולא ירק צירק ועוד תנן (שם משנה ט) אין נותנין זרע דלעת בתוך החלמית מפני שהוא ירק צירק וי"ל דמצעיא ליה צמוה לדרך דשרו כלאי זרעים ואסירי הרבצת האילן כדאימא צסוף פרק קמא דקדושין (דף נט:) דריש שדך למעטין כלאי זרעים שצמוה לדרך והרבצת האילן אסורה מדכתיב (ויקרא יט) את [וגו'] בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים מה צמה בהרבעה אף שדך בהרבעה ומה צמה זין צחקין זין צמוה לדרך אף שדך זין צחקין זין צמוה לדרך ומצעיא ליה אי חשיבא ליה הרבצת זרעים כהרבצת אילן משום דכתיב וצפה למינהו או לא אי נמי אפילו צחקין^א מיצעיא ליה לר' א^ב אושעיא דאמר^ג עד שזרע חטוה ושעורה וחרצן צמפולת יד דלילמא מתניתין דכלאים כרצין אי נמי צחאר כלאי זרעים ולאליצא דרצין איירי הכא דאמר בהקומץ זוטא (מנחות דף טו:) קנבוס ולוף אסרה תורה שאר זרעים לא אי נמי לזני נח קמיצעיא ליה

לעני רש"י [דישולטיר"ש]. ספלה [מתקן להתרת קפיות]. שש"ש [אישקנאי"ש]. דוללות. דישבויר"ד [דישבויר"ד]. לסתור.

מוסף רש"י

מקרין תרתי משמע. דקסס מקרין כל קרני (שבת כח:). ויתביט ב' משרו פר. אמר דוד ויטעו לה מפלמי משר, שכיז שפיה שור דהייט איתו יוס טעול כדכתיב שור או כשז וגו', הוי עשו ונגמר כפר שהיא ג' שאפילו מקרין לא חכר (ע"ז ח). בקומתן נבראו. שור פס מקרין מנדולין, ויזין שאלא לאו תחלה נמלא קרנותיו קודמות לפרסתו (שם). בדעתן נבראו. שאלם אס מפנין להבראות ואמר הן (ר"ה יא. וס): דעתן. בבירובים. נעטם כל אחד ואחד ובלפסות כל אחד ואחד (שם).

לעני רש"י

דיושולטיר"ש [דישולטיר"ש]. ספלה [מתקן להתרת קפיות]. שש"ש [אישקנאי"ש]. דוללות. דישבויר"ד [דישבויר"ד]. לסתור.

בדעתן נבראו בצביונם

תקרי צבאם^א אלא צביונם דרש רבי חנינא בר פפא^א יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו פסוק זה שר העולם אמרו בשעה שאמר הקב"ה^ב למינהו באילנות נשאו דשאים קל וחומר בעצמן אם רצונו של הקב"ה בערבוביא למה אמר למינהו באילנות ועוד ק"ו ומה אילנות שאין דרכן בערבוביא אמר הקב"ה למינהו אנו עאיב"ו מיד כל אחד ואחד יצא למינו פתח שר העולם ואמר יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו בעי רבינא^א הרכיב שני דשאים זה על גב זה לר'

דשרו בכלאי זרעים ואסירי בהרבצת האילן כדאימא פרק ארבע מיתות (פסחין ס). ונפקא לן מדכתיב (שם) את חוקותי תשמורו חוקים שחקמתי לך כבר בהמתך לא תרביע כלאים והיינו בהרבצת דומיא דצהמה ושחקמתי לך כבר היינו לזני נח דכתיב צה למינהו צחלנות וצהמה דלמינהו אסור כלאים משמע דממוכח צסוף שור שנגח את הפרה (צ"ק נה). א דעני התם הרביע שני מיניס שצים מהו מי גמרי למינהו מיצעה או לא ומצעיא לן אי הוי הרבצת ירק צירק כמו הרבצת אילן צאילן והוי בכלל שדך ואע"ג דכתיב למינהו איצטרין את חוקותי שחקמתי לך כבר דלא הוה ידעינן דלמינהו אמת לאסור כלאים אי לא כתיב חוקותי ואי לא למינהו מאלת חוקותי לחוד לא הוה נפקא לן דה"ל חוקותי^א שחקמתי לך כבר צמרה וא"ת^ב ה' פריך התם אלא מעתה ושמתם את חוקותי מאי חוקות שחקמתי לך כבר איכא ומאי קשיא ה' לא מוקמינן האי אצני נח אלא משום דאשכחן נמי דכתיב למינהו צמעה בראשית וי"ל דמי"מ פריך שפיר דכי היכי דהאי לא קאי אצני נח האי נמי לא קאי אצני נח ומשיי דהתם כתיב חוקותי צמר ושמתם אצל הכל כתיב חוקותי קודם תשמורו אמרה